

**ПОКАЗНИКИ ПОШИРЕНOSTІ Й ІНТЕНСИВНОСТІ КАРІЄСУ ЗУБІВ
У ДІТЕЙ 6-7 РОКІВ, ЯКІ ЧАСТО ХВОРИЮТЬ НА ГОСТРІ
РЕСПІРАТОРНО-ВІРУСНІ ІНФЕКЦІЇ**

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава,
Україна

e-mail: deity-881988@mail.ru

Науково-дослідна робота кафедри дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава: «Удосконалити методи профілактики та лікування основних стоматологічних захворювань у дітей із факторами ризику» (номер держреєстрації теми № 0111U006760).

Вступ

Актуальною проблемою залишається надання стоматологічної допомоги дитячому населенню України. Незважаючи на досягнення медицини, широке впровадження в стоматологічну терапевтичну лікувальну практику дитячого віку сучасних методів і засобів профілактики й лікування, частота карієсу та його ускладнень не знижується [2,3,4,6].

Стоматологічний статус залежить від певних факторів, одним із яких є стан соматичного здоров'я [5]. Захворювання на гострі респіраторно-вірусні інфекції (ГРВІ), які є однією з центральних проблем сучасної медицини, характеризується високою поширеністю цієї групи хвороб як серед дорослого, так і серед дитячого населення.

Серед хвороб, які належать до гострих респіраторно-вірусних інфекцій, найпоширеніші застуда, загострення хронічних інфекцій носоглотки і бактеріальні ускладнення ГРВІ, грип [1]. За даними державної статистичної звітності за останні 4 роки (2011-2014), щороку на ГРВІ хворіло 17,3-20 % населення країни. Середній показник на 10 тисяч населення становить 1843,5.

Захворюваність на ГРВІ становить 95,1 % у структурі всієї інфекційної захворюваності. Помітне зростання питомої ваги серед захворілих дітей до 17 років. Так, у 2011 році вона становила 63,8 % (у 2009 - 53,1 %). Зберігається тенденція до зростання захворюваності на ГРВІ серед дитячого населення з превалюванням вікової групи 7-14 років (2012 - 40,2 %, 2013 - 43%), що зумовлено високою контагіозністю в організованих дитячих колективах [8,9].

Тому вивчення стоматологічного статусу дітей, які часто хворіють на ГРВІ, - це актуальне питання для розроблення методів профілактичних заходів [7].

Метою роботи було вивчення показників поширеності й інтенсивності карієсу зубів у дітей, які часто хворіють на ГРВІ.

Матеріали і методи дослідження

Нами було обстежено 200 дітей (89 дітей – практично здорових, 111 дітей, які часто хворіють на ГРВІ) віком від 6 до 7 років, які проживають у м. Полтаві.

Клінічне обстеження проводили за методикою ВООЗ (1989). При цьому вивчали показники поширеності (%) й інтенсивності карієсу за показниками кп, кп_п, КПВ+кп, КПВ_п+кп_п, КПВ. Кількісні показники статистично обробляли за Ст'юдентом-Фішером ($p \leq 0,01$). Дані щодо частоти захворюваності на ГРВІ отримали з медичних карток і шляхом опитування батьків за допомогою анкетування.

Результати дослідження та їх обговорення

Вивчення показників поширеності карієсу в дітей 6-7 років показало досить високу поширеність й інтенсивність каріозного процесу.

Згідно з результатами нашого дослідження поширеність карієсу найвища в дітей 7 років, які часто хворіють на ГРВІ, що становить $84,4 \pm 6,51\%$, а найнижча в практично здорових дітей 6 років - $58,2 \pm 7,96\%$ (табл. 1). Середній показник поширеності карієсу в дітей 6-7 років, які часто хворіють на ГРВІ, становив $79,3 \pm 4,55\%$, що вірогідно вище, ніж у практично здорових дітей, – $60,7 \pm 6,68\%$ ($p \leq 0,05$).

Суттєвих відмінностей усередині кожної групи не визначали. Діти, які часто хворіють на ГРВІ, мають вищий відсоток поширеності в обох вікових групах, ніж практично здорові діти.

Інтенсивність карієсу за показником КПВ+кп зубів у дітей 6-7 років, які часто хворіють на ГРВІ, становить $2,25 \pm 0,18$ зуба на одного обстеженого, що вище, ніж у здоровій групі, - $2,09 \pm 0,08$ зуба ($p \geq 0,05$). Інтенсивність карієсу зростає з віком у обох групах спостереження. Але, як у 6, так і в 7 років, цей показник вищий у дітей, які часто хворіють на ГРВІ.

При вивченні інтенсивності карієсу за показником $KПВ_{\Pi} + kп_{\Pi}$ зубів виявили таку ж закономірність. Діти з групи часто хворіючих мають інтенсивність, яка вища, ніж у здорових дітей. У дітей 6 років цей показник вірогідно вищий у групі дітей, які часто хворіють, ніж у здорових дітей того ж віку.

Таблиця 1

Поширеність та інтенсивність карієсу за показником КПВ+кп

Вік, роки	Групи дітей	Кількість дітей	Поширеність		Інтенсивність (КПВ+кп зубів) $M \pm m$	Інтенсивність ($KПВ_{\Pi} + kп_{\Pi}$ зубів) $M \pm m$
			абс.	%		
6	Практично здорові	67	39	$58,2 \pm 7,96$	$2,05 \pm 0,12$	$2,13 \pm 0,13$
7		22	15	$68,2 \pm 12,0$	$2,16 \pm 0,34$	$2,36 \pm 0,42$
Серед.		89	54	$60,7 \pm 6,68$	$2,09 \pm 0,08$	$2,19 \pm 0,09$
		p_1		$\geq 0,05$	$\geq 0,05$	$\geq 0,05$
6	Часто хворіючі на ГРВІ	79	61	$77,2 \pm 4,78$	$2,76 \pm 0,25$	$2,85 \pm 0,28$
7		32	27	$84,4 \pm 6,51$	$3,12 \pm 0,53$	$3,38 \pm 0,65$
Серед.		111	88	$79,3 \pm 4,55$	$2,25 \pm 0,18$	$2,33 \pm 0,20$
		p_2		$\geq 0,05$	$\geq 0,05$	$\geq 0,05$
		p_6		$\leq 0,05$	$\leq 0,05$	$\leq 0,05$
		p_7		$\geq 0,05$	$\geq 0,05$	$\geq 0,05$
		$p_{сеп}$		$\leq 0,05$	$\geq 0,05$	$\geq 0,05$

Примітка:

$r_{1,2}$ – міжвіковий показник усередині групи;

$r_{сер.}$ – міжвіковий середній показник;

$r_{6,7}$ – міжвіковий показник у різних групах.

Середній показник поширеності карієсу (кп зубів) у дітей 6-7 років, які часто хворіють на ГРВІ, становив $73,0 \pm 4,95\%$, що вірогідно вище, ніж у групі порівняння, – $56,2 \pm 7,05\%$ ($p \leq 0,05$). Усередині кожної групи суттєвих відмінностей у показниках не виявили. Практично здорові діти мають нижчий відсоток поширеності в обох вікових групах, ніж діти, які часто хворіють на ГРВІ. У 6-річних дітей групи часто хворіючих цей показник був вищий – $73,4 \pm 5,83\%$, у практично здорових – $55,2 \pm 8,23\%$ ($p \geq 0,05$). У 7-річних дітей показник поширеності становив $59,1 \pm 12,9\%$ у здоровій групі та $75,0 \pm 8,98\%$ – у дітей, які часто хворіють ($p \geq 0,05$).

Показник інтенсивності карієсу (кп зубів) у дітей 6-7 років, які часто хворіють на ГРВІ, становить $2,22 \pm 0,17$ зуба, що вище, ніж у здоровій групі, – $1,96 \pm 0,10$ зуба ($p \geq 0,05$). З віком інтенсивність карієсу в обох групах спостереження зростає. Але показник залишається вищим у дітей, які часто хворіють на ГРВІ, як у 6, так і в 7 років. Так, інтенсивність карієсу в дітей 6 років часто хворіючої групи вірогідно вища, ніж у здоровій, – $2,72 \pm 0,23$ зуба і $2,0 \pm 0,11$ відповідно ($p \leq 0,05$).

Спостерігається така ж закономірність при вивченні інтенсивності карієсу за показником $кп_{п.}$. Середній показник групи практично здорових дітей становить $2,08 \pm 0,11\%$, а часто хворіючих – $2,31 \pm 0,20\%$. Вищу інтенсивність мають діти з групи часто хворіючих на ГРВІ в обох вікових періодах. Особливо помітною різниця була в дітей 6 років ($p \leq 0,05$).

Таблиця 2

Поширеність та інтенсивність карієсу за показником кп

Вік, роки	Групи дітей	Кількість дітей	Поширеність		Інтенсивність (кп зубів) $M \pm m$	Інтенсивність ($кп_{п}$ зубів) $M \pm m$
			абс.	%		

6	Практично здорові	67	37	55,2±8,23	2,0±0,11	2,09±0,12	
7		22	13	59,1±12,9	2,08±0,35	2,28±0,38	
Серед.		89	50	56,2±7,05	1,96±0,10	2,08±0,11	
		p ₁		≥0,05	≥0,05	≥0,05	
6	Часто хворіючі на ГРВІ	79	58	73,4±5,83	2,72±0,23	2,81±0,27	
7		32	23	75,0±8,98	3,0±0,54	3,22±0,55	
Серед.		111	81	73,0±4,95	2,22±0,17	2,31±0,20	
		p ₂		≥0,05	≥0,05	≥0,05	
				p ₆	≥0,05	≤0,05	≤0,05
				p ₇	≥0,05	≥0,05	≥0,05
				p _{сер}	≤0,05	≥0,05	≥0,05

Примітка:

p_{1,2} – міжвіковий показник усередині групи;

p_{сер.} – міжвіковий середній показник;

p_{6,7} – міжвіковий показник у різних групах.

Результати дослідження показали, що вже у віці 6-7 років спостерігається ураження постійних зубів карієсом у обох досліджуваних групах.

Показники поширеності й інтенсивності карієсу постійних зубів у дітей досліджуваних груп завжди вищі в дітей, які часто хворіють на ГРВІ, але вірогідної різниці не спостерігається. Помітна тенденція до збільшення показників, що вивчалися з віком, в обох групах спостереження. Але завжди ці показники вищі в часто хворіючих дітей.

Висновки

Дослідження показників кп, кп_{п.} КПВ+кп, КПВ_п+кп_{п.}, КПВ у дітей 6-7 років показали, що діти, які часто хворіють на гострі респіраторно-вірусні інфекції, мають вищі показники поширеності й інтенсивності карієсу, ніж практично здорові діти у всіх вікових періодах і показниках. Отримані результати спонукають до подальшого вивчення особливостей перебігу карієсу зубів у дітей, які часто хворіють на ГРВІ.

Література

1. Гевкалюк Н.О. Показники функціональних реакцій епітеліоцитів порожнини рота при гострій респіраторно-вірусній інфекції у дітей /Н.О. Гевкалюк// Світ медицини та біології. – 2012. - № 4. – С. 7-10.
2. Динаміка показників карієсу тимчасових зубів у дітей при проведенні профілактичних заходів / [Л.Ф. Каськова, Г.О. Акжитова, О.Е. Бережна, Л.І. Амосова] // Профілактична та дитяча стоматологія. - Львів, 2013.- №1.- С.18-20.
3. Каськова Л.Ф. Активность кариеса временных зубов и его осложнений у детей с факторами риска / Л.Ф. Каськова, О.В. Шешукова // Український стоматологічний альманах. – 2001.– №6.– С. 81 – 82.
4. Каськова Л.Ф. Фактори ризику виникнення карієсу тимчасових зубів / Л.Ф. Каськова, Г.О. Акжитова // Актуальні проблеми сучасної медицини. – 2008. – Т.8, №4, ч.1. – С. 28–29.
5. Косенко К. Н. Иммуный статус и интенсивность кариеса у часто болеющих детей / К. Н. Косенко, С. В. Скульская, О. В. Мороз / Вісник стоматології. – 2001. – № 1. – С. 45–47.
6. Лукиных Л. М. Интенсивность и распространенность кариеса зубов и мотивация к регулярному уходу за полостью рта у детей / Л. М. Лукиных, С. Ю. Косюга // Новое в стоматологии. – 2001. – № 5. – С. 73–76.
7. Співпраця педіатра і дитячого стоматолога як основа ефективної профілактики раннього карієсу молочних зубів у дітей / [Н. І. Смоляр, Г.М. Солонько, І. С. Дубецька, Е. В. Безвушко] // Матеріали ІІІ(Х) з'їзду Асоціації стоматологів України. – Полтава, 2008. – С. 109–110.
8. Удосконалення лікування хворих на грип та інші ГРВІ / М. А. Андрейчин [та ін.] // Інфекційні хвороби. -Тернопіль:Тернопільський державний медичний університет.- 2013.- №2.- С.12-19.
9. www.moz.gov.ua

Реферат

ПОКАЗНИКИ ПОШИРЕНOSTІ Й ІНТЕНСИВНОСТІ КАРІЄСУ ЗУБІВ
У ДІТЕЙ 6-7 РОКІВ, ЯКІ ЧАСТО ХВОРІЮТЬ НА ГОСТРІ РЕСПІРАТОРНО-
ВІРУСНІ ІНФЕКЦІЇ

Павленкова О.С.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава,
Україна

Вступ . Стоматологічний статус залежить від ряду факторів, одним з яких є стан соматичного здоров'я.

Метою роботи було вивчення показників поширеності та інтенсивності карієсу зубів у дітей, які часто хворіють на гострі респіраторно-вірусні інфекції.

Нами було обстежено 200 дітей (89 дітей - практично здорових, 111 дітей, які часто хворіють на гострі респіраторно-вірусні інфекції) у віці від 6 до 7 років, що проживають у м Полтаві.

Поширеність карієсу найвища у дітей 7 років, які часто хворіють на гострі респіраторно-вірусні інфекції, - $84,4 \pm 6,51$ %, а найнижча - у практично здорових дітей 6 років - $58,2 \pm 7,96$ %. Інтенсивність карієсу підвищується з віком в обох групах спостереження. Середній показник поширеності карієсу за показником кп у дітей 6-7 років, які часто хворіють на гострі респіраторно-вірусні інфекції, - $73,0 \pm 4,95$ %, що достовірно вище, ніж у практично здорових дітей, - $56,2 \pm 7,05$ % ($p \leq 0,05$) . Інтенсивність карієсу (кп зубів) у часто хворіючих дітей 6-7 років - $2,22 \pm 0,17$ зуба, що вище, ніж у здорової групи , - $1,96 \pm 0,10$ зуба ($p \geq 0,05$).

Результати обстеження свідчать про те, що показники поширеності та інтенсивності карієсу у дітей, які часто хворіють на гострі респіраторно-вірусні інфекції, вище, ніж у практично здорових дітей.

Ключові слова: карієс, гостра респіраторно-вірусна інфекція, поширеність, інтенсивність, показник.

Реферат

ПОКАЗАТЕЛИ РАСПРОСТРАНЕННОСТИ И ИНТЕНСИВНОСТИ КАРИЕСА
ЗУБОВ У ДЕТЕЙ 6-7 ЛЕТ, ЧАСТО БОЛЕЮЩИХ ОСТРЫМИ
РЕСПИРАТОРНО-ВИРУСНЫМИ ИНФЕКЦИЯМИ

Павленкова О.С.

ВГУЗ Украины «Украинская медицинская стоматологическая академия»,
г.Полтава, Украина

Вступление. Стоматологический статус зависит от ряда факторов, одним из которых является состояние соматического здоровья.

Целью работы было изучение показателей распространенности и интенсивности кариеса зубов у детей, часто болеющих острыми респираторно-вирусными инфекциями.

Нами было обследовано 200 детей (89 детей - практически здоровых, 111 детей, часто болеющих острыми респираторно-вирусными инфекциями) в возрасте от 6 до 7 лет, проживающих в г. Полтаве.

Распространенность кариеса самая высокая у детей 7 лет, которые часто болеют острыми респираторно-вирусными инфекциями, - $84,4 \pm 6,51\%$, а самая низкая - у практически здоровых детей 6 лет - $58,2 \pm 7,96\%$. Интенсивность кариеса повышается с возрастом в обеих группах наблюдения. Средний показатель распространенности кариеса по показателю кп у детей 6-7 лет, которые часто болеют острыми респираторно-вирусными инфекциями, - $73,0 \pm 4,95\%$, что достоверно выше, чем у практически здоровых детей, - $56,2 \pm 7,05\%$ ($p \leq 0,05$). Интенсивность кариеса (кп зубов) у часто болеющих детей 6-7 лет - $2,22 \pm 0,17$ зуба, что выше, чем у здоровой группы, - $1,96 \pm 0,10$ зуба ($p \geq 0,05$).

Результаты обследования свидетельствуют о том, что показатели распространенности и интенсивности кариеса у детей, часто болеющих острыми респираторно-вирусными инфекциями, выше, чем у практически здоровых детей.

Ключевые слова: кариес, острая респираторно-вирусная инфекция, распространенность, интенсивность, показатель.

Summary

PREVALENCE AND INTENSITY DENTAL CARIES IN CHILDREN 6-7 YEARS OLD, WITH REGARD INCIDENCE OF ACUTE RESPIRATORY VIRAL INFECTIONS

«Ukrainian Medical Stomatological Academy» Poltava, Ukraine

Pavlenkova O.S.

Dental status depends on several factors, one of which is a state of physical health.

The aim of the work was to study the prevalence and intensity of dental caries in children with frequent episodes of acute respiratory viral infections.

We examined 200 children (89 children - healthy , 111 children with frequent episodes of acute respiratory viral infections) aged 6 to 7 years living in Poltava .

The prevalence of dental caries in children is the highest of 7 years, which often suffer from acute respiratory viral infections, - $84,4 \pm 6,51\%$, and the lowest - in healthy children 6 years of age - $58,2 \pm 7,96\%$. The intensity of caries increases with age in both groups observation. The average prevalence of dental caries in terms of CP in children 6-7 years of age who are sick of acute respiratory viral infections, - $73,0 \pm 4,95\%$, which was significantly higher than in healthy children , - $56,2 \pm 7,05\%$ ($p \leq 0,05$). The intensity of caries in sickly children 6-7 years - $2,22 \pm 0,17$ tooth , which is higher than the healthy group , - $1,96 \pm 0,10$ tooth ($r \geq 0,05$) .

The survey indicates that the prevalence and intensity of caries in children with frequent episodes of acute respiratory viral infections , higher than in healthy children.

Keywords : dental caries , acute respiratory viral infection , prevalence, intensity index .

Всі дані наведені у даній статті автор досліджувала самостійно. Власноруч проводила статистичний обрахунок результатів дослідження, вивчала джерела літератури, займалася оформленням статті.